

KASZTANKA

Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?

**PRZYSTANEK
HISTORIA**

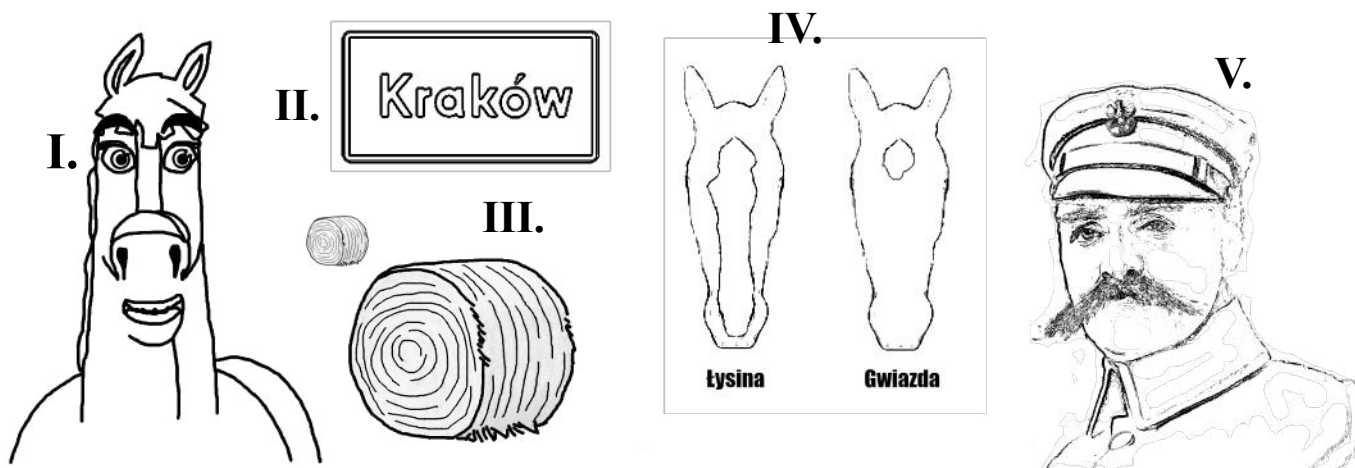
WARSZAWA

CENTRUM EDUKACYJNE IPN IM. JANUSZA KURTYKI

1. Kochane Żrebaki, sprawdźmy, czy pamiętacie kilka ważnych faktów z mojego życia. Uzupełnij poniższą czytankę. Podpowiedzi znajdziesz na poniższych obrazkach, które później koniecznie pokoloruj.

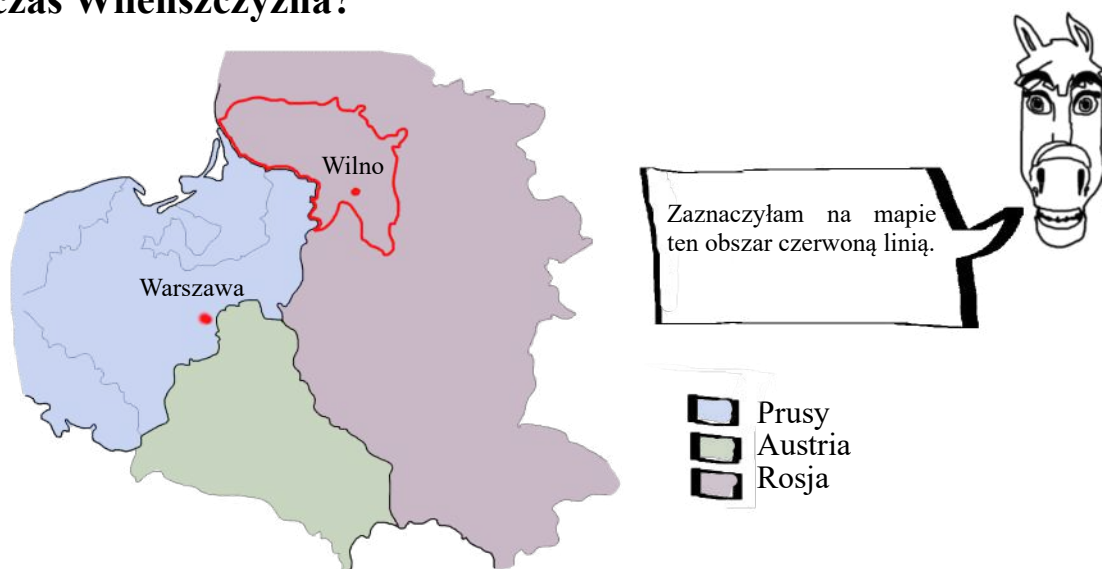
Nazywam się **I**..... . Przyszłam na świat w folwarku Czaple Małe, w okolicach **II**....., który należał do hrabiego Eustachego Romera. Byłam rozbrykanym żrebakiem, który miał **III**..... w głowie. Z czasem nabrałam dobrych manier – wszak byłam hrabianką. Byłam niewysoką klaczą o jasnokasztanowej maści z białą **IV**..... Moja właścicielka, córka hrabiego Romera – Maria, podarowała mnie strzelcom I Brygady Legionów Polski. Trafiłam na służbę do Komendanta **V**..... Od 1914 roku byliśmy nierozłączni.

2. Znajdź na mapie krainę, w której mieszkał Józef Pilsudski.

Marszałek wiele razy opowiadał mi o swoim dzieciństwie. Urodził się cztery lata po wybuchu powstania styczniowego, 5 grudnia 1867 roku. Polska wówczas nie istniała na mapach świata, była pod zaborami: rosyjskim, pruskim i austriackim. Józef wraz z rodzicami i jednaściorgiem rodzeństwa mieszkał na wsi, na Wileńszczyźnie.

Odczytaj na mapie, do jakich ziem (Prus, Austrii, czy Rosji) należała wówczas Wileńszczyzna?

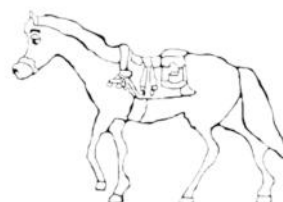

Wileńszczyzna należała do ziem

3. Poodaj datę, kiedy Polska wróciła na mapy świata.

.....

Jest to data odzyskania niepodległości przez Polskę po 123 latach zaborów oraz data podpisania rozejmu pomiędzy Niemcami i państwami ententy, czyli zakończenia I wojny światowej.

4. Napisz, jak dziś obchodzi się dzień 11 listopada w Polsce.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

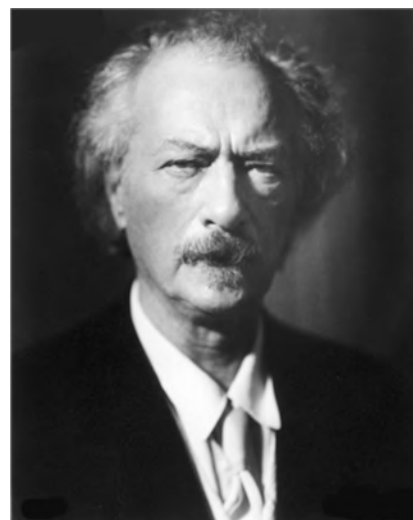
.....

.....

.....

5. Podpisz fotografię dopasowując imię i nazwisko konkretnej postaci z nawiasu. (Roman Dmowski, Wincenty Witos, Ignacy Paderewski)

Te postacie tak jak Piłsudski uważane są za ojców niepodległej Polski. Ich działania wzmocniły pozycję naszej ojczyzny.

.....

.....

.....

6. Znajdź wyrazy ukryte pionowo lub poziomo w wykreślanie.

Wyrazy: Kasztanka, Polska, Józef, flaga, godło, bitwa

B	Z	C	Y	J	Ó	Z	E	F	A
I	L	T	U	J	R	F	E	L	C
T	D	P	N	A	R	U	P	A	Z
W	E	O	R	Z	E	Ł	O	G	O
A	E	L	A	I	S	T	E	A	T
L	B	S	U	G	O	D	Ł	O	K
C	Y	K	N	A	P	K	E	N	I
M	K	A	S	Z	T	A	N	K	A

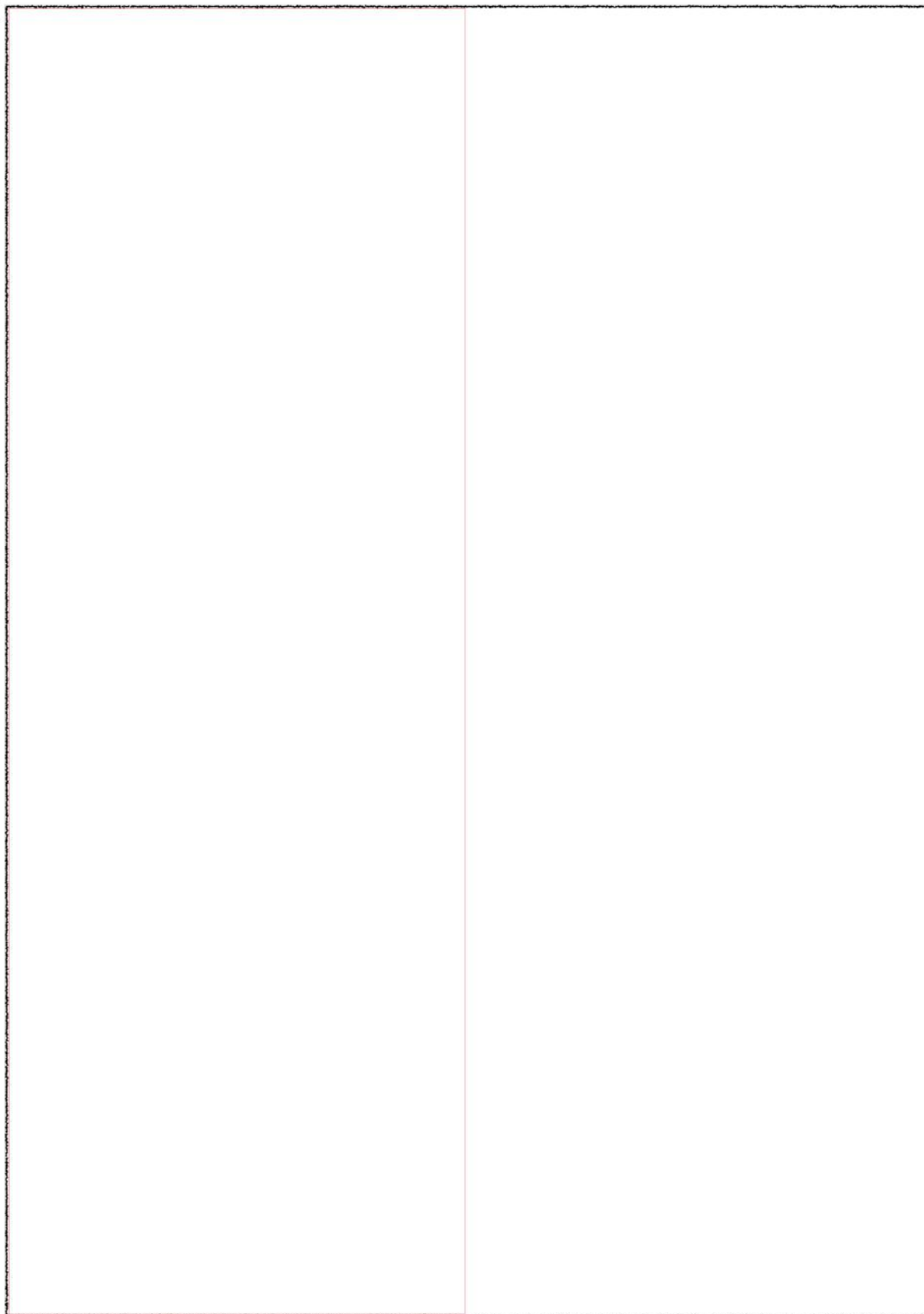
7. Napisz, jak rozumiesz poniższe pojęcia.

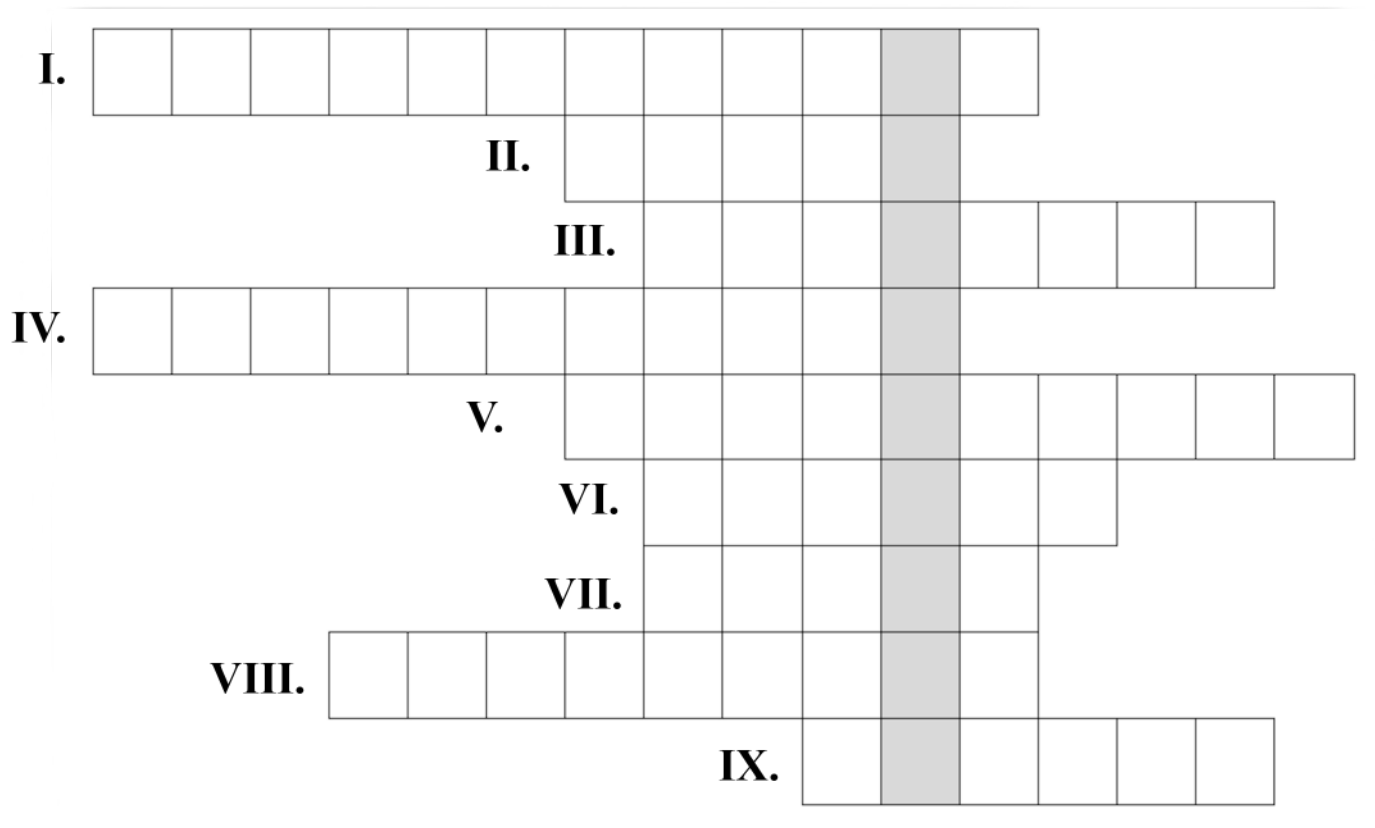
Flaga -

Godło -

8. Wytnij polską flagę. Z tyłu możesz przykleić patyczek, aby mieć za co trzymać.

9. Rozwiąż krzyżówkę.

I. Nazwisko dowódcy Armii Czerwonej.

II. Nazwa rzeki, nad którą polska armia stoczyła bitwę z armią bolszewicką.

III. Stolica Polski.

IV. Imię Lenina, współzałożyciela i lidera partii bolszewickiej.

V. Armia powołana w celu obrony stolicy.

VI. Ksiądz, który zginął pod Radzyminem.

VII. Inaczej kawalerzyści.

VIII. Dowódca polskich żołnierzy.

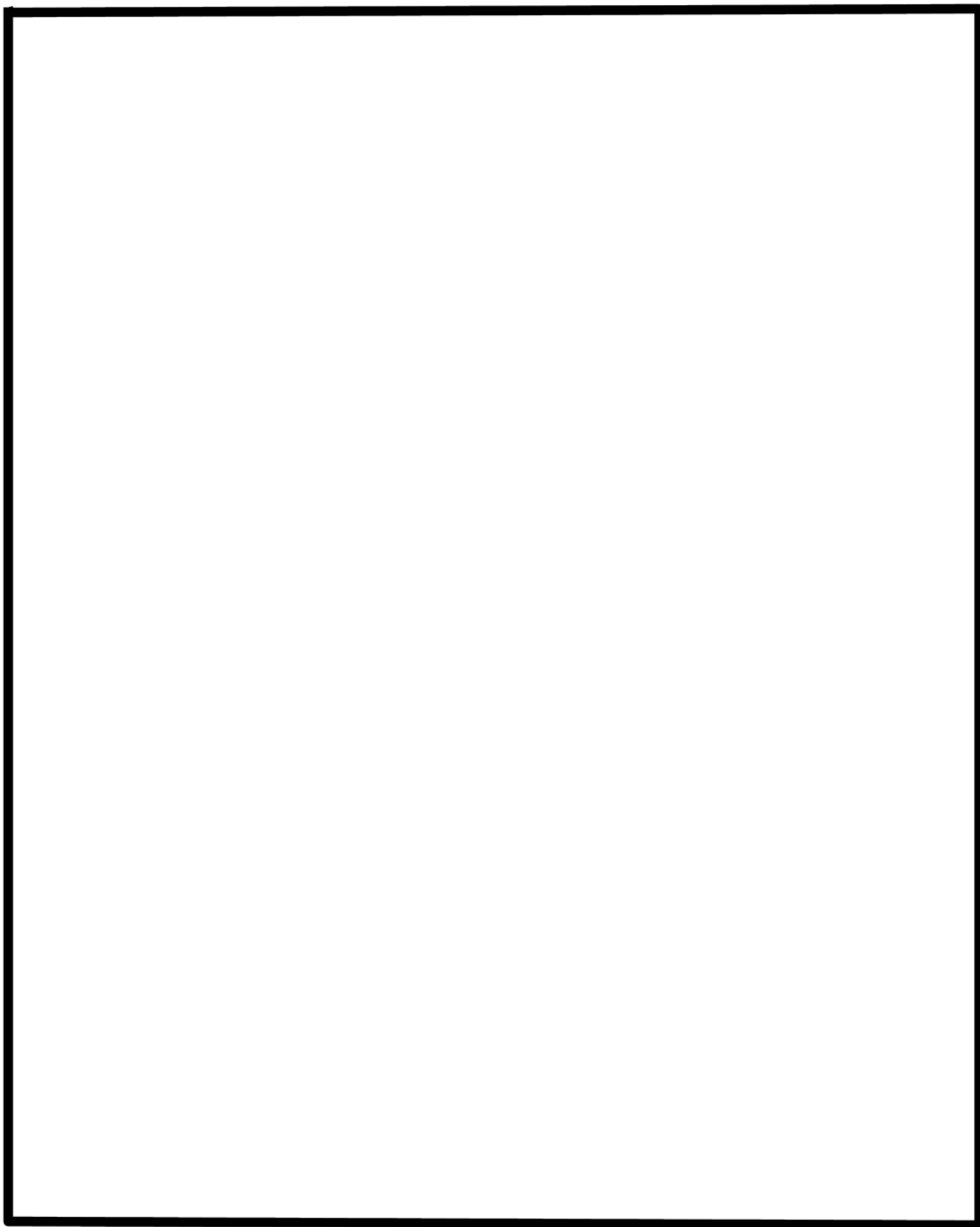
IX. Generał, który stanął na czele armii ochotniczej - Józef

10. Przyjrzyj się poniższym plakatom i opisz co na nich widzisz, jakie komunikaty im towarzyszą oraz czemu mogły służyć.

10. Narysuj plakat zagrzewający do obrony kraju.

12. Przeczytaj uważnie tekst, a następnie przyporządkuj daty do odpowiednich wydarzeń.

Napięcie pomiędzy Polską a Rosją nasiliło się tuż po odzyskaniu przez Polskę niepodległości 18 listopada 1918 roku. Jeszcze tego samego roku, 31 grudnia rozpoczęły się walki o kontrolę nad Wilnem trwające do 5 stycznia 1919 roku. Polacy zostali zmuszeni do odwrotu z powodu natarcia przeważających sił bolszewickich. Armia Czerwona zajęła Wilno. To wydarzenie uznawane jest przez niektórych historyków za początek wojny polsko-bolszewickiej. Jednak początek wojny datowany jest na 14 lutego 1919 roku, kiedy to oddziały wojska polskiego powstrzymały w Mostach marsz oddziałów bolszewików w ramach „Cel Wisła”. Tego samego dnia grupa polskich żołnierzy starła się z oddziałem bolszewickim pod Berezą Kartuską. Polacy nie poddali się, 16 kwietnia rozpoczęli ofensywę na Wileńszczyznę, a 5 dni później zajęli Wilno. Marszałek Józef Piłsudski wydał wówczas odezwę „Do Mieszkańców byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego” zapewniając o ich wolności i swobodzie. Ziemia wileńska została włączona do Polski. Nasi stratedzy szukali sojuszników w walce z bolszewikami. Podpisali porozumienie wojskowe z Łotwą oraz sojusz z Ukrainą. W tym czasie Armia Czerwona formowała siły nad Berezyną. Wojska polskie wyruszyły 25 kwietnia na tzw. wyprawę kijowską, której celem było osiągnięcie linii rzeki Dniepr i pokonanie Armii Czerwonej. Siły polsko-ukraińskie 7 maja 1920 roku zajęły Kijów, jednak nie na długo. Bolszewicka kontrofensywa przerwała polskie linie obronne a wojska polskie musiały się wycofać na całym froncie. 7 lipca rozpoczęto tworzenie Armii Ochotniczej pod dowództwem gen. Hallera. Armia Czerwona kolejno zajęła Mińsk, Wilno, Grodno, Białystok, Łomżę i Brześć. 11 sierpnia 1920 roku wojska sowieckie dotarły do Wisły. 13 sierpnia rozpoczęła się Bitwa Warszawska, którą dzięki dobrym strategom wgrała Polska spychając Armię Czerwoną na północ i północny wschód. Wojna oficjalnie zakończyła się 18 października 1920 roku, a pół roku później, 18 marca zawarto traktat pokojowy w Rydze.

25 kwietnia 1920	początek wyprawy kijowskiej
31 grudnia 1918	odzyskanie niepodległości
18 listopada 1918	początek wojny
13 sierpnia 1920	koniec wojny
14 lutego 1919	traktat w Rydze
18 października 1920	początek walk o Wilno
18 marca 1921	Bitwa Warszawska

Bitwa Warszawska to bitwa stoczona pomiędzy armią polską a bolszewicką w dniach 13–25 sierpnia 1920 roku wzdłuż linii Wisły.

13. Przyjrzyj się poniższemu obrazowi i opisz co widzisz.

Jerzy Kossak, *Cud nad Wisłą*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Posłuchaj piosenki i uzupełnij tekst.**Pieśń o wodzu miłym**

Jedzie, jedzie na,
Siwy strzelca strój!
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

Gdzie Twa ze stali,
Przecież idziem w bój?
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

Gdzie Twój generalski,
Złotem wyszywany?
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

Masz wierniejszych niż chłodna
Młodych Strzelców rój...
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

Nad lampasy i czerwienie
Wolisz strój...
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

Ale pod tą szarą bluzą
..... ze złota!
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

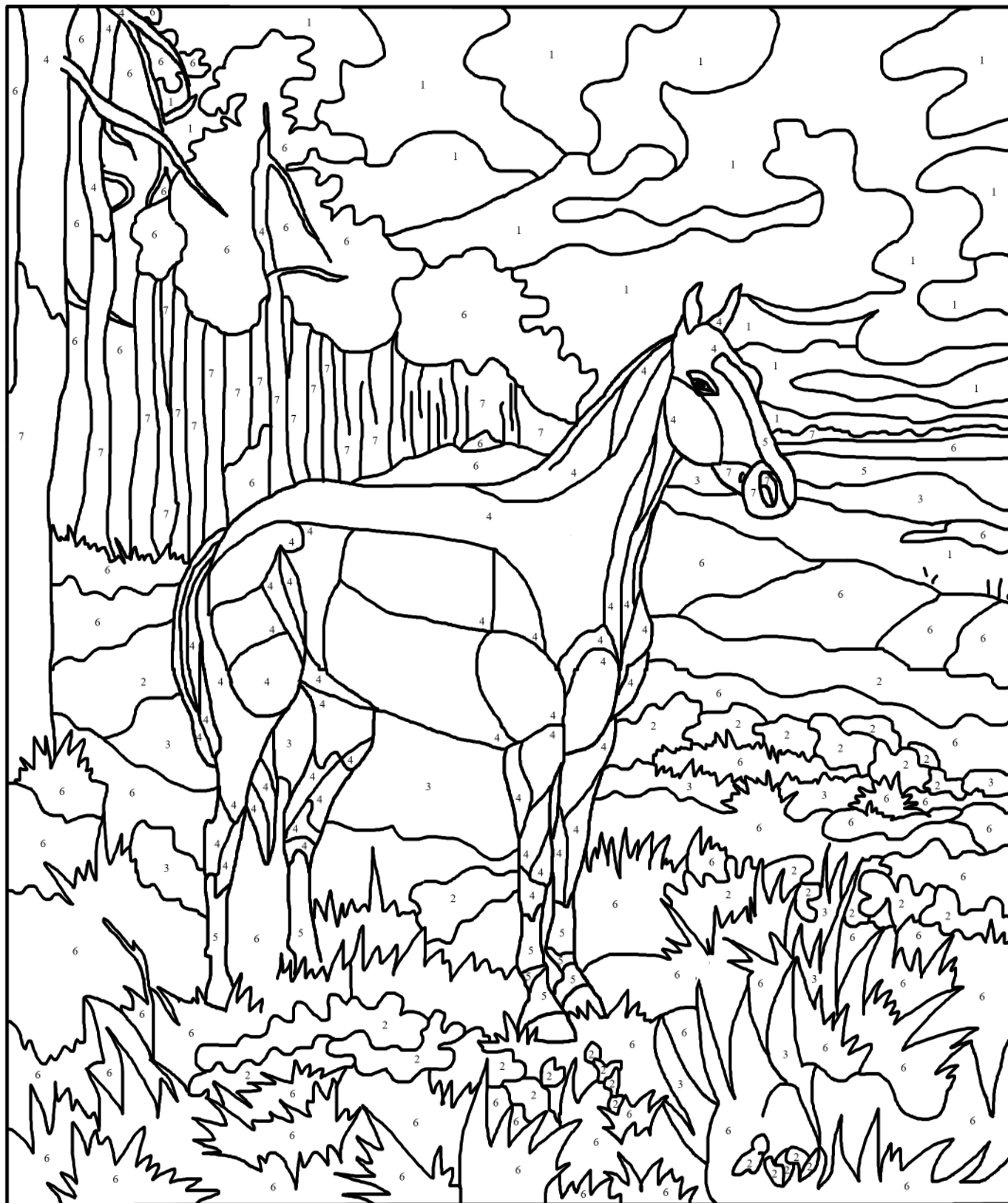
Ale błyszczą groźną wolą
Królewskie oczy!
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

Pójdziem z Tobą po
Poprzez krew i znój!
Hej, hej, Komendancie,
Miły wodzu mój! (x2)

15. Pokoloruj pola według klucza kolorów.

1 - niebieski, 2 - fioletowy, 3 - żółty, 4 - brązowy, 5 - biały, 6 - zielony, 7 - szary

16. Przeczytaj wiersz mjr Adama Kowalskiego i wypisz, jak mówiono na Józefa Piłsudskiego.

Pan Marszałek Piłsudski mieszka w Belwederze
Mundur nosi wspaniały, orderzy rozliczne
Podwładnych gdy potrzeba do galopu bierze
Kłaniają mu się posły zagraniczne

A Komendant pół wieku nosi bluzę szarą
Był czas, że nie miał nawet nazwiska
Ale swoim rozkazem i wolą i wiarą
Pod niebo gmach Ojczyzny wzniosł z rumowiska

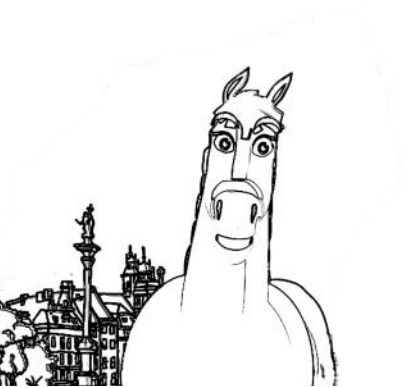
Zaś Dziadek ma dla wszystkich serce dobrotliwe
Jednakowo miłuje każde polskie dziecko
Pochwali kiedy dobre, chłoszcze gdy leniwe
Uczy je cenić prawdę a pogardzać sprzeczką

Cokolwiek jest potrzebne Rzeczypospolitej
Szczodrze szafuje z skarbnicy obfitej
Pan Marszałek - godnością, Komendant - rozkazem
Dziadek swem wielkim sercem, a wszyscy trzej razem

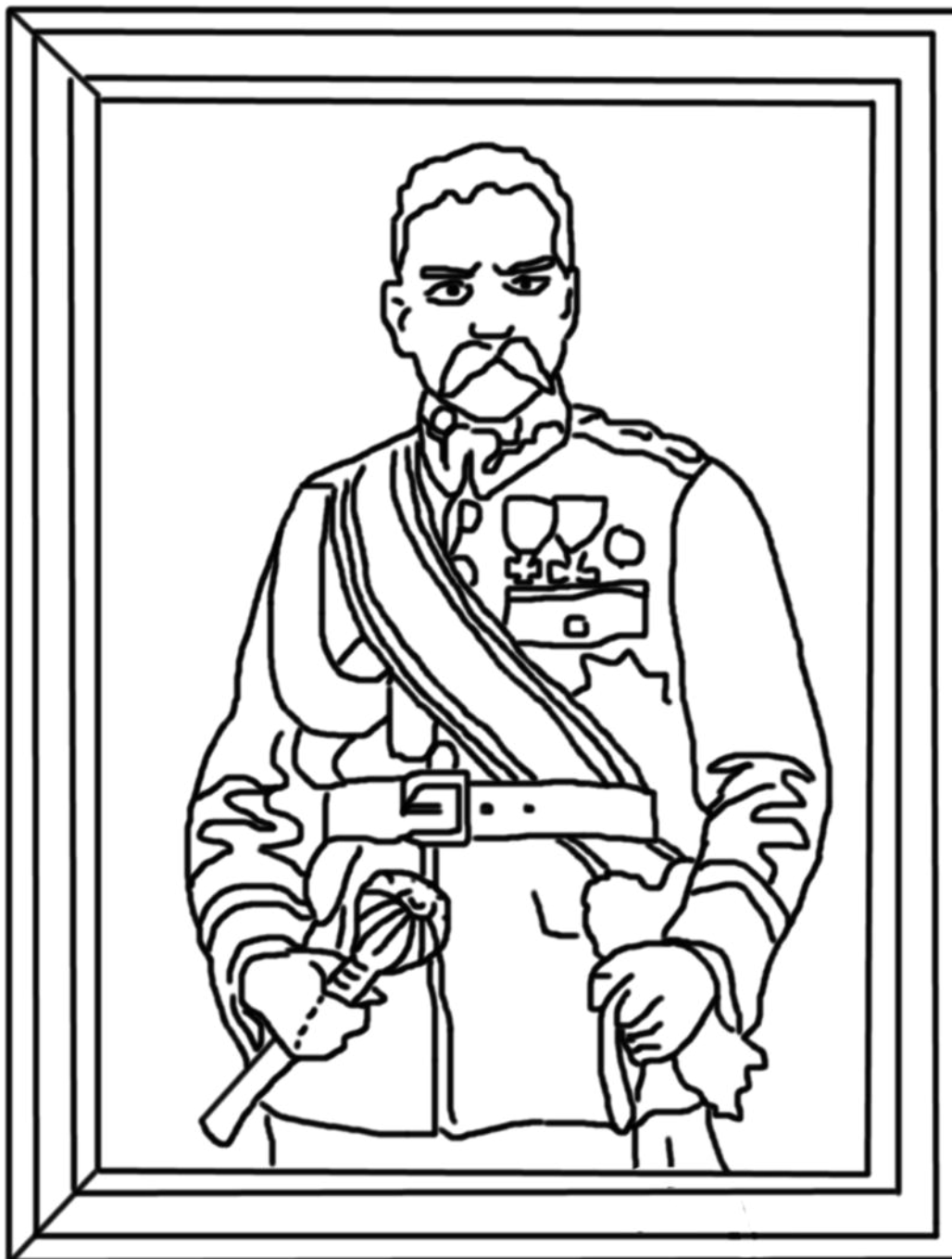
Hej, Wiara, My to wiemy Piłsudskiego uczniu
Że w tej trójce jest zawsze jedność - bez zagadek
Więc na cześć Komendanta, wykrzyknijmy hucznie
Niech żyje Pan Marszałek, nasz kochany Dziadek

Jak mówiono na Józefa Piłsudskiego?

.....

17. Pokoloruj portret marszałka. Zwróć uwagę na przedmiot, który trzyma w ręku.

Jak nazywa się przedmiot, który trzyma w ręku Piłsudski?

.....

